

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/833-2/2017 W/883-4/2017 <i>jav. d. m.</i>	
Érkezett: 2017 JÚN 12.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: <i>g</i>	<i>dm</i>

Hivatkozási szám: IV/833-3/2017.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A T. Alkotmánybíróság főtíkárától 2017. május 27.-i keltezéssel értesítést kaptam arról, hogy 2017. március 21.-én kelt és az Alkotmánybírósághoz március 31. napján érkezett alkotmányjogi panaszom hiányos és annak kiegészítésére van lehetőségem.

A hiányosságok abban összegezhetők, hogy

- bár indítványomban megjelölöm az alapjogsérelem lényegét, az Alaptörvény egyes rendelkezéseire tévesen hivatkozom.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének megsértése történő hivatkozásra ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint megalapozottan csak a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának, valamint a felkészülési idő követelményének megsértése esetén kerülhet sor¹;

- indítványom nem tartalmaz részletes, alapjogi érveléssel alátámasztott indokolást arra nézve, hogy a támadott ítéletek az Alaptörvényben biztosított jogaimat miért és mennyiben sértik.

A következőkben e hiányokat kívánom pótolni.

Kérem, hogy e beadványomat értelemszerűen az alap-panasszal együtt szíveskedjenek értékelni, az ott már leírt egyes formai követelményeket (pl. a megtámadott bírói határozatok számát és keltét, hozzájáruló nyilatkozatomat) ismét nem tüntetem fel.

¹ Semmi nem áll tőlem távolabb, mint hogy a T. Alkotmánybíróságnak e kialakult és több döntésben megerősített gyakorlatával szemben akár közvetve értetlenségemet fejezzem ki. Magam nem vagyok szakember. Csupán mintegy mentegetődzésként (a korábbi tévesnek minősített hivatkozásom magyarázataként) kívánom megjegyezni, hogy az én olvasatomban – s remélem az Alaptörvény nem csak alkotmányjogászoknak készült – a jogbiztonság egyedi bírói döntések kapcsán sem korlátozódik (korlátozódhat) a jogalkotás területére. Ezt esetleg elfogadva sem világos, hogy a „felkészülési idő sérelme, hiánya” (amelynek az ügyek eltérő terjedelme, súlya, jellege, s a terheltek merőben eltérő felkészültségű, adottságú, iskolázottsággal rendelkező személye folytán absztrakt norma nem is veheti elejét, ami tehát érdemben csak konkrét ügyekben, konkrét vádlottak kapcsán vizsgálható) miért *jogalkotási* kérdés, miért nem a védelem alkotmányos jogával függ össze. Másrésztől: - s beadványom szempontjából ez a fontosabb - magam nem érzem túlhaladottnak azt a – korábban az AB határozataiban is megfogalmazott elvet sem, mely szerint a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is, vagyis azt, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között [tehát nem önkényesen] fejtik ki tevékenységüket. (ABH 1992, 59, 65.) A jogbiztonsághoz való jogból álláspontom szerint levezethető, hogy *büntetőjogi felelősség megállapítását eredményező döntés esetleges, bizonytalan tartalmú összetevőket nem tartalmazhat, a történeti és törvényi tényállási elemeket, fogalmakat nem keverheti össze, egymással nem helyettesítheti, a védekezést meghatározó konkrét, kézzelfogható tényeket nem nélkülözhet.*

Még egyszer hangsúlyozom azonban, elfogadom a téves hivatkozást felróvó indokokat, és igyekszem változatlan tartalmi kifogásaimat megfelelő, a jelenlegi gyakorlatnak is megfelelő formához (alkotmányvétséghez) kötni.

I. AZ INDÍTVÁNY MEGENGEDHETŐSÉGÉRŐL

Az Abtv. 27. § -a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

- a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és
- b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette.

A büntetőjogi felelősségemet megállapító bírói döntések álláspontom szerint több, Alaptörvényben rögzített jogomat megsértették (ezeket a későbbiekben nevesítve részletezem) s az ügyben a törvény alapján rendelkezésemre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vettem., ezért – mint a sérelmezett bírói döntések terheltje – alkotmányjogi panasszal kívánok élni.

A T. Alkotmánybíróság főtitkára az előkészítő eljárás során 2017. május 9. napján kelt, és általam 2017. május 17.-én átvett értesítésével az Alkotmánybíróság ügyrendje 25. § (4) bekezdése alapján 30 napos hiánypótlási határidőt állapított meg.

Jelen hiánypótló beadványomat e határidőn belül terjesztem elő.

II. AZ ELŐZMÉNYEK ÉS AZ ALAPJOGI SÉRELMET FELVETŐ TÉNYEK

A jogerős döntés röviden a következőket rója a terhemre. Több mint 10 évvel ezelőtt, örzővédő és vagyonvédelmi kft-k vezetőjeként, a társaságom által végzett gazdasági tevékenység során (két vádlott-társammal együtt, de az én irányításommal) olyan alvállalkozói rendszert hoztunk létre, amely azt célozta, hogy az e cégektől befogadott, tényleges munkavégzést nem takaró számlák révén az általunk ténylegesen végzett vagyonvédelmi tevékenység alapján fizetendő általános forgalmi adó kötelezettségüket ezáltal csökkentjük. A vád szerint az általam irányított társaság által (az én elektromos kódommal) beadott adóbevallások révén a költségvetést mintegy 74 millió forint kár érte. Ezt adócsalás tettesi cselekményeként értékelték. A vádlott-társaim társaságai által (az ő elektronikus kódjaikkal) beadott adóbevallások révén a költségvetést közel 240 millió forint kár érte, ezért őket tettesként, engem e körben bűnsegédi bűnrészességért ítélték el.

1) A vádirat (Jász-Nagykun-Szolnok megyei Főügyészség 6.B. 98/2013/14.) a bűnsegédi bűnrészességet abban látja, hogy a vádlott-társaimnak, [REDACTED] és [REDACTED] [REDACTED] felrótt adócsaláshoz „valótlan tartalmú számlák lekönyveltetésével nyújtottam segítséget”. (Vádirat I/A. pont – 7 old., I/C. pont – 13. old., II/3. pont 16. old., II/B. pont 18. old.). A vádirat – a konkrét bűnsegédi bűnrészesség alapjaként - pusztán ennyit, s egy szóval sem többet tartalmaz.

Ráadásul az I/C. pont kapcsán még ennyi sem olvasható az egyébként minden vádpont után szó szerint ismétlődő sommás megállapításban; itt csupán annyi szerepel, hogy vádlott-társaimnak „segítséget nyújtottam” (vád 13. old.). Ez végképp nem *történeti* tényállítás, hanem a bűnsegély egyes *törvényi* fogalmi elemeinek idézése.

Nem tartalmazza tehát a vád, hogy

- mikor,
- milyen módon,
- milyen időszakra vonatkozóan,
- milyen szerződéses partnert érintő (konkrét) számlák,
- kivel,
- milyen formában történő „lekönyveltetése” révén nyújtottam segítséget az adóhatóság felrótt megtévesztéséhez, s ez milyen módon, mennyiben, miért tekinthető az adócsalás elkövetési magatartásához nyújtott szándékos segítségnek.

A „vádát” tehát ebben a körben eleve teljességgel értelmezhetetlen, s az érdemi védekezés lehetőségét is eleve kizáró homályos utalás próbálta helyettesíteni.

2) Az *első fokú ítélet* bűnösséget kimondó megállapításai értékelhető vád hiányában viszont azt rögzítik, hogy az adócsaláshoz „valótlan tartalmú számlák *biztosításában való közreműködéssel*” nyújtottam segítséget (első fokú ítélet II/A - 15. old., II/B.-19 old., II/C.-22 old., III/A-23. old., III/B.-25. old.).

Erre a semmiféle konkrétumot nem tartalmazó, „tényállásra” még kevésbé (lett volna) alapítható bűnösséget megállapító ítélet. „Számlák *biztosítása*” a felrótt ügymenet szempontjából teljességgel értelmezhetetlen „cselekmény” (nem derül ki, pontosan milyen, mit tartalmazó, számlákat, kinek, mikor, milyen módon „biztosítottam”, egyáltalán, mit takar a „biztosítás” stb.), ráadásul nem is ezt róják fel, csupán az ebben való „*közreműködést*”, ami még inkább megfoghatatlan, de biztosan nélkülözi a bűnös magatartás rögzítése kapcsán minimálisan elvárható egzaktságot. A „közreműködés” ugyanis nyilvánvalóan csak akkor

lenne értelmezhető, ha kiderülne, hogy kivel, vagy kikkel együtt, pontosan milyen módon, milyen mértékben, formában kapcsolódtam valamely cselekményhez vagy cselekménysorozathoz.

Azáltal tehát, hogy a törvényes vád hiánya („a cselekmény pontos – sőt, még hozzávetőlegesnek sem tekinthető - körülírásának” elmaradása) ellenére ilyen tartalmú marasztaló ítélet született, nézetem szerint sérült az ügyben a tisztességes eljáráshoz fűződő követelmény.

3) A *másodfokú bíróság* mindezt – igaz, részben védőm ezt kifogásoló indítványára reflektálva is – a „tettazonosság” problémakörébe tartozó kérdésnek tekinti. Azzal érvel, hogy nem jelenti a vádelv sérelmét, ha a bíróság „olyan tényeket rögzít az ítéletében, amelyeket a vádirati tényállás nem tartalmaz”. Hozzáteszi: „nem jelenti a vádelv sérelmét, ha a bíróság a történeti tényállással összefüggésben olyan részleteket is megállapít, amelyeket a vádirat nem tartalmazott; valamint akkor sem sérül a vádelv ha a bíróság határozatában foglalt tényállás nem fedi a vádban foglalt tényeket, de a bűncselekmény lényeges elemét alkotó tények tekintetében annak megfelel.” (másodfokú ítélet 7. oldal első bekezdés)

Ám itt nyilvánvalóan nem erről van szó. Már a vád sem volt alkalmas „bűncselekmény lényeges elemeit alkotó tények” rögzítésére, s ehhez képest az első fokú bíróság minden ítéleti pont után ismétlődő önkényes és homályos szófordulatai még kevésbé alkalmasak bármely bűncselekmény felrovására.

A „vádelv sérelme” vagy ennek hiánya csak törvényes vád esetében vetődhet egyáltalán fel.

A másodfokú bíróság azonban ennél még tovább megy. Rámutat, hogy a vád és az első fokú ítélet azért sem tér el, mert bevezető részében mindkettő szó szerint ugyanazt rögzíti: *II.r. és III.r. vádlottak a tulajdonukban lévő, irányításuk alatt álló társaságok neve alatt különböző megrendelők (bankok postahivatalok, hivatalok, üzemek) részére vagy őrző-védő cégek alvállalkozójaként folytattak gazdasági tevékenységet, azonban a megszerzett árbevétel általános forgalmi adóját nem kívánták belefizetni és mentesülni akartak a munkavállalóknak kifizetett munkabérek megfizetése alól is*” (másodfokú ítélet 7. oldal 2. bekezdés). Nem világos, hogy ebből miért következne a még elnagyoltnak sem tekinthető „elkövetési magatartás” konkretizálása és akár a „tettazonosság” sérelmének hiánya. Az, hogy mit *kívántak* a vádlottak és mi alól *akartak mentesülni*, nem tények állítása (vagy a vádban és az ítéletben szereplő tettek „azonossága”), hanem önmagában csak merőben irreleváns feltételezés.

Amit azonban mindehhez a másodfokú bíróság önkényesen hozzátesz, sajnos már nem az. Rámutat, hogy abból a további vádirati megállapításból, miszerint „*a dolgozók munkaviszonyával kapcsolatos adminisztratív munkát és bérszámfejtést a II.r. vádlott utasítására a [REDACTED] könyvelő irodája végezte el, s a munkások irányítását is az általuk megbízott területi képviselők látták el*”, az első fokú ítélet „közreműködést” felróvó megállapításait, valójában úgy kell értelmezni, hogy „*a számlákat a társaság könyvelője [REDACTED] II.r. vádlott utasítására könyvelte le.*” Mindezt tehát már – mint az első fokú bíróság megállapításaitól eltérő tény – a másodfokú bíróság rögzíti, anélkül, hogy erre nézve vád, vagy a legcsekélyebb bizonyíték a rendelkezésére állt volna.

Eszerint bűnösségem pusztán az iroda adminisztratív tevékenységéből, a bérszámfejtésből és a dolgozók irányításából következne.

Szeretném ismét nyomatékosan hangsúlyozni, hogy indítványom nem a tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok mérlegelését vagy a bíróságok jogi indokolásának hiányosságait, iratellenségét, logikailag helytelen következtetéseit stb. támadja – erre e körben nincs módom.

Tisztában vagyok az Alkotmánybíróság gyakorlatával: a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a tényállás megállapítása a bíróságok feladata. {3219/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [17]} A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}

Remélem sikerült azonban egyértelművé tennem, hogy nem a tényállás megállapítását, s nem a bizonyítékok mérlegelését támadom. Nem megalapozatlanságot állítok, nem az indokolási kötelezettség elmaradását sérelmezem stb².

Kérelmem *kizárólag a fenti, a bűnsegédi bűnrészességet felróvó (egyébként rám nézve jóval súlyosabb következményekkel járó) következtetések alapjaira és következményeire vonatkozik, mert álláspontom szerint e körben vetődnek fel alkotmányossági kérdések.* (I. fokú ítélet II/A., II/B., II/C., III/A, III/B. pontok).

Sérelmezem tehát

² A terhemre rótt *tettesi* cselekmények vitatásától ezért el is tekintettem, alkotmányjogi panaszom e kört nem érinti, mert nem is érintheti.

- a tisztességes eljárás egyik követelményeként megfogalmazható törvényes vád (hiányának) tényét, továbbá ettől függetlenül de ezzel összefüggésben az ítéletek egymástól eltérő, de bűnösségre levonható következtetés levonására alkalmatlan „utalásai” alapján történő elmarasztalásomat, és
- (ugyancsak mindezekkel összefüggésben) a védelem jogának sérelmét.

III. AZ ALAPJOGI SÉRELMEK JOGI ALAPJAI ÉS INDOKAI

1) Kiegészített és a jogalapját tekintve módosított panaszom elsődlegesen tehát az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő joggal összefüggésben

- **a velem szemben emelt és képviselt vád törvényességének hiányát állítja, s**
- **az ennek ellenére, az eljárási feladatok megfosztása sérelmével valamint konkrét tények hiányában történt elmarasztalásomat sérelmezi.**

a) A jogi háttér és értelmezése

Az Alaptörvény 28. cikke (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság *tisztességes* és nyilvános *tárgyaláson*, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A Büntetőeljárás törvény (1998. évi XIX. tv., a továbbiakban Be.) vonatkozó előírásai a következők:

„2. § (1) A bíróság az ítélezés során törvényes vád alapján jár el.

(2) Törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.”

„267. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti,

[...]

j) ha a vád nem törvényes [2. § (2) bek.],”

„332. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti

[...]

d) ha a vád nem törvényes [2. § (2) bek.],”

„373. § (1) A másodfokú bíróság

I. hatályon kívül helyezi az első fokú bíróság ítéletét, és az eljárást megszünteti, [...]

c) ha az első fokú bíróság törvényes vád hiányában járt el,”

„399. § (1) A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti a 373. § (1) bekezdésének I. pontjában meghatározott esetekben.”

A törvényes vád fogalmát tehát a: Be. 2. §-ának (2) bekezdése határozza meg: törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

A Kúria Büntető Kollégiuma a Be. egyes rendelkezései értelmezéséről szóló 1/2007. BK véleményében értelmezi az elvet és részletezi gyakorlatát. Eszerint a vád törvényességének alaki feltétele, hogy a bírósági eljárás lefolytatását vádlói jogosultsággal rendelkező személy kezdeményezze. [Ez a formai követelmény nem sérült]. A Be. 2. §-ának (2) bekezdése azonban meghatározza a törvényes váddal szemben támasztott minimális tartalmi követelményeket. A törvényes vád minimális tartalmi követelménye, hogy az meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. Ha e konjunktív feltételek közül bármelyik hiányzik, bírósági eljárás nem indulhat, illetve nem folytatható. A bírósági eljárás kezdeményezésére irányuló kifejezett akarat, azaz a vádolás a vádirat (bírósághoz történő) benyújtása által teljesül.

A vád törvényességének elengedhetetlen tartalmi eleme, hogy meghatározott személy ellen irányuljon, valamint pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekményt tartalmazzon. ***A vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét és idejét stb.***

b) A törvényes vád alkotmányos értelmezése

ba) Az, hogy a vád pontos megfogalmazása és megismerhetősége a tisztességes eljáráshoz való jog meghatározó részeleme, az Emberi Jogok Európai Egyezményéből egyértelműen levezethető.

Az Egyezmény 6. cikkének 1. pontja szerint mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.

A 3. pont a) pontja úgy rendelkezik, hogy minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van - legalább - arra, hogy a legrövidebb időn belül tájékoztassák olyan nyelven, amelyet megért, és *a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól.*

(1993. évi XXXI. tv.)

bb) Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ügyei közül a *Mattoccia Olaszország* elleni panasz kapcsán (2000) az Egyezmény megsértését többek között „figyelemmel a vádirati tényállás *homályos pontjaira és a vád 'indokait' érintő ismételt változásokra*” tekintettel állapították meg, rámutatva, hogy ennek folytán sérült a vádlott azon joga is hogy „hatékonyan és eredményesen védekezhessen” (erről részletesebben a védelem jogával kapcsolatos 2.) pontban).

bc) Ennek szellemében alakult a magyar Alkotmánybíróság gyakorlata is.

Az Alkotmánybíróság 33/2013 (XI.22.) sz. határozata lényeges, ezzel az ügygel is összefüggésbe hozható elveket szögezett le a vádelvvel és a törvényes váddal kapcsolatban.

„A vád központi jelentőségét ennek megfelelően a magyar büntetőeljárás alapvető, garanciális tételei között számon tartott vádelv adja, amely szoros összefüggésben áll az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt eljárási garanciarendszerrel. A vádelv eljárási garanciája egyidejűleg több részelemből építkezik: (1) a büntetőeljárás bírósági szakaszát kizárólag a vád lendítheti működésbe, vagyis a bíróság előtti büntetőeljárás megindításának nélkülözhetetlen előfeltétele a vád [Be. 2. § (1) és (3) bekezdései, illetve Be. 6. § (1) bekezdése]; (2) a bíróság eljárása vádhoz kötött, vagyis a vád jelöli ki az eljárás kereteit: a büntetőeljárás során egyfelől a tettazonosság elve, másfelől a bíróság vádkimerítési kötelezettsége érvényesül, vagyis a bíróság köteles a vádat kimeríteni, de azon túl már nem terjeszkedhet [Be. 2. § (3) és (4) bekezdései, illetve Be. 257. § (1) bekezdése]; (3) a büntetőeljárás során az eljárási, perbeli funkciók kizárólag egymástól elkülönülten működhetnek (Be. 1. §). Ez az értelmezés áll összhangban az Alkotmánybíróság korábban megfogalmazott elvi álláspontjával is [erről lásd: 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 104-106.]. A vádelv ennek megfelelően alapvető feltétele annak, hogy tényleges érvényesülést nyerhessen az Alaptörvény XXVIII. cikkének eljárási garanciarendszere. A büntetőeljárás hatályos szabályaiból kiolvasható az is,

hogyan az ügyészi vádemelés szigorú feltételekhez kötött. Az ügyész abban az esetben dönthet a vádemelés mellett, ha nem állapítható meg nyomozás megszüntetési vagy felfüggesztési ok [Be. 188. § (1) bekezdés a)-i) pontok; Be. 190. § (1) bekezdés a)-j) pontok], további nyomozati cselekmények foganatosítása szükségtelen, közvetítói eljárás igénybevételére, illetve vádemelés elhalasztására, vagy részbeni mellőzésére pedig nincsen törvényes lehetőség [Be. 216. § (1) bekezdés]. Ezzel egyezően az ügyészi vádemelés szigorú követelményét fogalmazza meg a jogirodalom álláspontja is, amely szerint az ügyész akkor dönthet a vádemelés mellett, ha az objektív bizonyítékok alapján arra a szubjektív, belső meggyőződésre jut, hogy bűncselekményt követtek el és kétséget kizáróan a gyanúsított az elkövető. A vádirat ezt a kétséget kizáró ügyészi bizonyosságot juttatja kifejezésre, amely már nem a bűnüldöző hatóságok feltételezését, hanem következtetését, döntését tartalmazza (vö. Király Tibor: Magyar büntető eljárási jog, 75. oldal, Tankönyvkiadó 1978.; illetve Gellér Balázs: A vád törvényességének egyes aspektusai, Jogtudományi Közlöny 2011/9. szám). Vádemelést követően a bűnügyben eljáró perbíróságnak a vádban leírt cselekményről szükséges döntést hozni: a vádemelés egyidejűleg a döntés kötelezettségének terhet rója a bíróságra [Be. 2. § (4) bekezdés].

„A vád törvényességére vonatkozó szabályokat a büntetőeljárási törvényt novelláris jelleggel módosító 2006. évi LI. törvény vezette be a jelenleg hatályos büntetőeljárás rendszerébe. Ezek szerint a vád akkor törvényes, ha a vádemelésre jogosult (alaki feltétel) meghatározott személy, pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt (tartalmi feltételek) bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi [Be. 2. § (2) bekezdése]. A vád törvényességének fogalma tehát egy olyan minimális alaki és tartalmi természetű feltételrendszert jelöl ki, amelynek teljesítése ahhoz szükséges, hogy a büntetőbíróság előtti eljárás egyáltalán kezdetét vehesse. *A jogalkotó szándéka szerinti garanciális szabály alkotmányjogi jelentősége abban áll, hogy e minimális követelményeknek megfelelő vádirat, illetve vádindítvány szolgálja a vádelv érvényesülését és így a vádlói és bírói funkció teljesebb elhatárolását. Ily módon biztosítja ugyanis az eljárási szerepek elválasztásának hatékonyabb érvényesülését, vagyis azt, hogy a vádirat pontos elkészítésén keresztül a vádelőkészítés alaposságáért való felelősséget a bűnügyi nyomozást ténylegesen irányító ügyész viselje. Ezzel együtt megszabja a büntetőbírósági eljárás kereteit is, amely a büntetőjogi felelősségre vonás hatékonyságát és a büntetőeljárás lefolytatásának időszerűségét segíti elő*”. [16]

„A minimális feltételeket sem teljesítő vádirat, illetve vádindítvány nem alkalmas a bírósági eljárás megindítására. A vád törvényessége a bírósági eljárás lefolytatásának alapvető feltétele és annak hiánya az eljárás megkezdésének vagy lefolytatásának akadálya [Be. 2. §

(1) bekezdése és Be. 6. § (1) bekezdése]. [...] A hatályos büntetőeljárás rendszerében a törvényes vád hiányának következménye a büntetőeljárás kötelező, mérlegelést nem tűrő megszüntetése. Ennek megfelelően a bíróság akár a tárgyalás előkészítése során, akár a tárgyalás megkezdését követően hivatalból köteles vizsgálni a vád törvényességét és a törvényes vád hiányának megállapítása esetén mérlegelés nélkül szükséges megszüntetnie az eljárást [Be. 267. § (1) bekezdés *j*) pont; Be. 332. § (1) bekezdés *d*) pont; Be. 373. § (1) bekezdés I. *c*) pont; Be. 399. § (1) bekezdése; Be. 428. § (2) bekezdés]. ***Az Alkotmánybíróság értékelése szerint a törvényes vád hiányához fűzött szigorú eljárásjogi következmény az Alaptörvény XXVIII. cikkében megfogalmazott alkotmányos garanciarendszer tényleges érvényesülését erősíti, hiszen elejét veszi annak, hogy a védelem joga csorbulhasson, vagy az eljárási szerepek felcserélődésén keresztül az eljáró bíróság pártatlanságát kétely övezhesse.*** [17]

Az, hogy a törvényes vád hiánya alkotmányossági deficitnek is tekinthető, az Alkotmánybíróság számos további határozatából egyértelműen kitűnik. A legutóbbiak közül ilyen pl. a 3074/2016. (IV. 18.) AB határozat. Ez is világossá teszi, hogy a törvényes vád hiányát nem kizárólag büntető eljárási kérdésnek, s csak büntető eljárásban érvényesíthető követelménynek kell tekinteni

Hozzáteszem: panaszom, mint látható, nem is kizárólag a vád törvényességének hiányát sérelmezi (*elvilleg* törvényes vád hiányában is születhetne a tényeket a valóságnak megfelelően rögzítő bírósági határozat), hanem az ennek nyomán folytatott eljárást és önkényesen, konkrét, megismerhető, értelmezhető tények nélkül történő elmarasztalásomat. A bíróságnak ugyanis az általam sérelmezett körben az eljárásjogi rendelkezések értelmében az eljárást meg kellett volna szüntetnie. Ehelyett mind az első- mind a másodfokú bíróság ugyanazt a hibát követte el mint a vádhatóság: pontosan körülírt tények hiányában – ráadásul más és más körülmények kiemelésével – hozott marasztaló döntést..

Mindezek alapján meggyőződésem szerint az esetemben megállapított bűnsegédi bűnrészességnek minősített cselekmények kapcsán, minthogy

- a vád nem volt törvényes, továbbá
- az első fokú bíróság a büntető eljárás feltételének hiányában tett – egyébként a vád „utalásaival” sem összhangban lévő - megállapításokat, s állapította meg bűnösségemet, majd
- a másodfokú bíróság is így hozott – ismét csak más körülményeket (*de nem tényeket*) rögzítő marasztaló döntést – sérültek Alaptörvényben rögzített jogaim.

2. Panaszom másodlagosan a védelem jogának sérelmét állítja (Alaptörvény XXVIII. Cikk (3) bekezdés).

a) A jogi háttér és értelmezése

Az *Alaptörvény* 28. cikk (1) bekezdésének első mondata szerint a büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez.

A Be. vonatkozó rendelkezései a következők:

5. § (1) A terheltet megilleti a védelem joga

(3) A terhelt személyesen védekezhet, és védelmét az eljárás bármely szakaszában védő is elláthatja. A bíróság az ügyész és a nyomozó hatóság biztosítja, hogy az, akivel szemben a büntetőeljárást folytatják, az e törvényben meghatározott módon védekezhessenek.

43. § (2) A terhelt jogosult arra, hogy

a) a gyanúsítást, a vád tárgyát, illetőleg ezek változását közöljék vele.

A törvényes vád hiányában lefolytatott eljárás nyilvánvalóan szoros összefüggést mutat a védelem alkotmányos jogával.

Az elmélet és a gyakorlat teljesen egységes abban, hogy a terhelt eredményes védekezésének elengedhetetlen feltétele a vád pontos ismerete. Tudnia kell, hogy milyen tények, összefüggések és adatok alapján, milyen büncselekmény miatt indítványozza a vádló a büntetőjogi felelősségre vonását. A vád alapján készülhet fel arra, hogy milyen bizonyítást célszerű indítványoznia a bűnösséget és a minősítő körülményeket megalapozó vádirati bizonyítékok cáfolatára, vagy esetlegesen az enyhítő körülmények az esetleges privilegizált eset stb. alátámasztására

A fentiekben idézett, általánosságban mozgó és eljárási szakaszonként változó – törvényes vádnak nem is tekinthető – utalásokkal szemben érdemben védekezni nem lehet. A védekezés csak olyan állításokra reflektálhat, amelyek kellően konkrétak, megismerhetőek, világosak és pontosak ahhoz, hogy tartalmi cáfolatuk (legalább azok megkísérlése) megtörténhessen.

Nem szorul bővebb indokolásra, hogy ha a vád abból az okból nem törvényes, hogy *a történeti tényállás nem is csupán hiányosan, de egyáltalán nem tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét és idejét stb., az érdemi védekezés pusztán ez okból lehetetlen.*

b) A törvényes vád és a védekezés joga összefüggésének alkotmányos értelmezése

A beadvány terjedelmének felesleges növelését elkerülendő, a sok ezzel kapcsolatos alkotmánybíróági döntés közül csak kettőt emelek ki.

A 14/2002. (III. 20.) AB határozatában az Alkotmánybíróság a következőket rögzítette: „A terhelt számára a jogszerű és eredményes védekezéshez elengedhetetlen annak ismerete, hogy milyen tények, összefüggések, adatok alapján, milyen bűncselekmény miatt kerül sor vele szemben a felelősségre vonását célzó bírósági eljárás lefolytatására. A vád pontos ismerete biztosíthatja a védelem számára – többek között – a bűnösség vagy a minősítő körülmények fennállásának hiányát jelentő, illetőleg a cselekmény privilegizált megalapozó ok-okozati összefüggésekre vonatkozó bizonyítékok feltárását, a cselekmény elbírálása szempontjából jelentős motívumokra, enyhítő körülményekre történő figyelemfelhívás lehetőségét.”

A már idézett 33/2013 (XI.22.) Ab határozat pedig hangsúlyozza, hogy „...a bírósági eljárás kereteit pontosan meghatározó vádirat, illetve vádindítvány áll összhangban a védelemhez fűződő jogosítványok hatékony érvényesítésével is. A vádirat közlését követően ugyanis *a védelem az eljárási jogosítványait akkor képes hatékonyan gyakorolni, ha a tisztában van a terhelttel szemben felhozott vádakkal, vagyis ha a vádirat egyértelműen megfogalmazott és pontosan körülírt büntetendő cselekményt tartalmaz* [Be. 263. § (2), (3) és (4) bekezdések]. Ilyen megfontolások alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Be. 2. § (1) és (2) bekezdéseiben szabályozott vád törvényességének feltételrendszere a vádelv és azon keresztül az Alaptörvény XXVIII. cikkében elismert eljárási garanciarendszer teljesebb érvényesülését támogatja. Az Alkotmánybíróság éppen ezért nem osztotta az ítéletábla azon álláspontját, amely a Be. 2. § (1) és (2) bekezdéseinek alkotmányosságát vitatta...”

IV. ÖSSZEGZÉS, INDÍTVÁNY

Mindezek alapján kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg: a törvényes vád követelményeit nélkülöző általános szófordulatokra, utalásokra (amelyek „elkövetési magatartás leírásaként illetve közléseként” nem is értelmezhetőek, s amelyek a történeti tényállás feltárását és felrovását a törvényi fogalmak idézésével helyettesítik) büntetőjogi felelősséget jogállamban alapítani nem lehet. Konkrét tényeket felrovo vád hiányában érdemi védekezés sem lehetséges, s az, hogy e „tényállásként kezelt” állítások a vád és az eljáró bíróságok megfogalmazása és értelmezése szerint eljárási szakaszonként változnak, szintén sérti a védelem alkotmányos elvét..

Mivel tehát álláspontom szerint az ügyben sérült

- a) az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogom és**
 - b) a védelemhez fűződő jogom (Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdés) ,**
- kérem, hogy a T. Alkotmánybíróság az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján a sérelmezett bírói döntéseket semmisítse meg.**

Budapest, 2017. június 2.

Tisztelettel:

Kaszab Árpád

DR. MESTER CSABA
Ügyvédi Iroda
1082 Budapest, Üllői út 40. IV/17.
Tel./fax: 303-6739